

• • • • • • • • • • • • • • • •
• • • • • • • • • • • • • • • •
• • • • • • • • • • • • • • • •
• • • • • • • • • • • • • • • •

Den 3. februar 2020

Til Klima-, Energi-, og Forsyningsministeriet

Høringssvar vedrørende lovforslag (journalnummer: 2019-2855)

Klimarådet udgav i oktober 2019 analysen ”*Rammer for dansk klimapolitik -Input til en ny dansk klimalov med globalt udsyn*”. Analysen indeholdt Klimarådets anbefalinger til, hvordan en ny klimalov kunne se ud – blandt andet baseret på ønskerne om en forpligtende klimalov som udtrykt i ”*Politisk forståelse mellem Socialdemokratiet, Radikale Venstre, SF og Enhedslisten: Retfærdig retning for Danmark*” fra juni 2019 samt borgerforslaget ”*Dansk klimalov nu*”, der blev fremsat i januar 2019.

Der er flere ligheder mellem Klimarådets anbefalinger og lovforslaget. Dog vil Klimarådet gerne i dette høringssvar påpege en række elementer, som Klimarådet anser som problematiske og også pege på muligheder for forbedringer af lovforslaget. Disse er beskrevet på de efterfølgende sider.

Med venlig hilsen

Klimarådet

Peter Møllgaard, Formand for Klimarådet
formand@klimaraadet.dk
22 68 85 88

Generelle bemærkninger

Overskuelighed og transparens i klimamålsætningerne

I forslaget til lov om klima foreslås et drivhusgasreduktionsmål for 2030 på 70 pct., og i sammenhæng med dette mål foreslås et system for opfyldelse og monitorering af målet. Her spiller Klimarådet en central rolle jf. § 4, stk. 2.

For at gøre det så overskueligt og transparent som muligt om målene nås, så er det vigtigt, at det er helt klart, hvordan forskellige begreber defineres. Klimarådet anbefaler derfor, at alle centrale begreber defineres i enten lovtæksten eller bemærkningerne til lovforslaget. En del af de væsentlige definitioner er at finde i bemærkningerne til lovforslaget, fx at der benyttes FN's opgørelsesmetode og at LULUCF-udledninger er inkluderet. Dog mangler fx en definition af, hvad de præcise 1990-udledninger er. Denne type oplysninger er nødvendige for, at Klimarådet kan vurdere, om regeringen har anskueliggjort, at delmålene nås, jf. § 4, stk. 2.

Overordnet set vil klare definitioner bidrage til en høj grad af transparens og ensartethed i klimamålsætningerne, hvilket vil bidrage til en bedre forståelse og debat om klimapolitikken.

Årshjul

Lovforslaget lægger også op til, at klimaindsatsen organiseres efter et nyt årshjul. I februar skal Klimarådet forelægge sin vurdering af, om "[...] regeringens klimaindsats anskueliggør, at klimamålene nås[...]" (§ 4, stk 2.). På denne måde kan Klimarådet komme med sit faglige indspark tidligt i regeringens proces med at arbejde med klimaprogrammet, som skal udkomme til september.

Klimarådet bemærker dog, at en vurdering i februar vil finde sted kun ca. 2 måneder efter, at Folketinget har taget stilling til om handlepligten, som den kaldes i bemærkningerne, er opfyldt. Det kan synes uhensigtsmæssigt, at Klimarådets vurdering foreligger så kort tid efter, Folketinget har taget stilling til det samme spørgsmål, da det i sidste ende er Folketinget, der beslutter om handlepligten er overholdt.

Klimarådet foreslår på den baggrund, at man overvejer at flytte Folketingets vurdering af handlepligten til efter, Klimarådet har givet sin vurdering af handlepligten. Dermed vil Folketinget kunne inddrage Klimarådets vurdering af handlepligten i Folketingets egen vurdering. Folketingets vurdering kunne fx ligge umiddelbart efter Klimarådets vurdering i februar og i god tid inden regeringen skal fremlægge sit årlige klimaprogram i september.

Specifikke bemærkninger

§ 1, Formål

§ 1 beskriver formålet med loven og sætter Danmarks klimamålsætninger i perspektiv i forhold til Parisaftalen. Det står beskrevet, at Danmarks reduktionsindsats skal ske "[...] med Parisaftalens målsætning om at holde den globale temperaturstigning nede på 1,5 grader for øje."

Klimarådet bemærker, at Parisaftalen ikke indeholder en målsætning om at holde temperaturstigningen under 1,5 grader. Målsætningen i Parisaftalen er at holde temperaturstigningen ”well below 2 °C [...] and to pursue efforts to limit the temperature increase to 1,5 °C [...]”. Dette bør præciseres i lovforslaget.

Såfremt lovforslaget ønsker at beskrive Folketingets intention om at føre en klimapolitik, der sigter efter at nå maksimalt 1,5 °C temperaturstigning, kan dette specificeres konkret.

§ 2, Formål

§ 2 beskriver processen, hvormed der sættes nye delmålsætninger i Danmark.

Klimarådet noterer, at klimamålsætning ikke er defineret, hvilket principielt kan danne grundlag for mange forskellige typer målsætninger, hvoraf et generelt drivhusgasreduktionsmål er en mulighed. For at sikre gennemskuelighed og forudsigelighed kan lovforslaget præcisere, hvad der menes med klimamålsætninger.

§ 2 beskriver ligeledes kravet om, at delmål følges op af en klimahandlingsplan. Det er dog ikke nærmere defineret, hvad en klimahandlingsplan som minimum bør indeholde. Dette står fx i kontrast til § 7 om klimaprogrammet, hvor der i stk. 2 er en beskrivelse af, hvad det årlige klimaprogram skal indeholde. I Klimarådets analyse ”*Rammer for dansk klimapolitik – Input til en ny dansk klimalov med globalt udsyn*” giver Klimarådet et bud på, hvad klimahandlingsplanen bør indeholde:

- ”En klimaplan bør indeholde integrerede sektorstrategier med tiltag inden for hver sektor samt indikatorer for udviklingen inden for hver sektor. Sektorstrategierne skal integreres og tænkes sammen, eftersom udfordringerne i en sektor godt kan løses via tiltag i en anden sektor.”

Klimarådet anbefaler, at det fremgår af § 2, hvad en klimahandlingsplan (mindst) skal indeholde.

§ 3-5, Klimarådets opgaver

Der er tre væsentlige problemstillinger i denne del af lovforslaget:

Tydeliggørelse af behovet for rådgivning baseret på analyser: Klimarådets væsentligste opgave har indtil nu været at lave analyser af klimapolitiske tiltag og på baggrund af disse komme med anbefalinger. Dette fremgår af den nuværende ”*Lov om Klimarådet, klimapolitisk redegørelse og fastsættelse af nationale klimamålsætninger*” § 2, stk 2, 2) og 3). I lovforslaget til *Lov om klima* er der begrænset fokus på analyser. I § 3, stk. 2 står der: ”Klimarådet bistår [...]” og i § 4 står der: ”Klimarådet skal årligt afgive anbefalinger [...]”. Først i § 5, stk. 3 nævnes det, at ”Klimarådet kan udarbejde analyser [...]”. Klimarådet foreslår, at der i højere grad lægges vægt på, at Klimarådet er et rådgivende ekspertorgan, som det nævnes i § 10, stk. 1, og at Klimarådets bistand sker ved at udarbejde analyser, som leder til anbefalinger, der kan bistå klima-, energi- og forsyningsministeren. Nedenfor er der forslag til, hvordan paragraffernes ordlyd kan ændres:

§ 3, stk. 2 ”Klimarådet udarbejder analyser, der kan bistå klima-, energi- og forsyningsministeren ved fastsættelse af nationale klimamålsætninger, jf. § 2, stk. 1.

§ 4, stk. 1 ”Klimarådet skal udarbejde analyser og anbefalinger til klimaindsatsen, som mindst en gang årligt samles og afgives til klima-, energi- og forsyningsministeren.

§ 5 stk. 3 kan derefter udgå.

Præcisering i forhold til årlige udgivelser: § 4, stk. 2 og stk. 3 bør ligeledes ændres, så det bliver tydeligt, at Klimarådet kan afgive anbefalinger flere gange om året, som det fx sker i dag, hvor analyser udgives løbende i løbet af året. Dermed er det væsentligt, at ordlyden i § 4, stk. 2 og stk. 3 ændres, således at det ikke er hver gang, Klimarådet giver anbefalinger, at der samtidig skal vurderes om klimamål nås (stk. 2) eller skal give status på Danmarks internationale klimapolitiske forpligtelser (stk. 3). Nedenfor er der forslag til, hvordan paragraffernes ordlyd kan ændres:

Stk. 2 kan skrives således ”Klimarådet skal årligt vurdere, om regeringens klimaindsats anskueliggør, at klimamålene, jf. § 1, stk. 1, og § 2, stk. 1, nås”

Stk. 3 kan skrives således ”Klimarådet skal årligt give en status på opfyldelsen af Danmarks internationale klimapolitiske forpligtelser.”

Bidrage til den offentlige debat: I den nuværende ” *Lov om Klimarådet, klimapolitisk redegørelse og fastsættelse af nationale klimamålsætninger*” af 2014 er Klimarådets nuværende opgaver beskrevet. I blandt disse er ”§ 2, stk. 2, 4) Bidrage til den offentlige debat. [...]”

Denne opgave er ikke inkluderet i det fremlagte lovforslag. Klimarådet har indtil nu set denne opgave, som en meget væsentlig opgave, som ligger fint i tråd med rådets øvrige opgaver. Denne opgave kan med fordel indsættes i lovforslaget.

§ 10-12, Klimarådets organisering

§ 10, stk. 1 beskriver Klimarådet som et uafhængigt, rådgivende ekspertorgan. Dette er meget væsentligt for Klimarådets virke og den rolle, som det ønskes, Klimarådet skal spille jf. ”*Aftale om klimalov af 6. december 2019*”, hvor der står ”Aftaleparterne er enige om, at Klimarådet skal være stærkt og uafhængigt, og at Klimarådet videreføres som et råd bestående af eksperter, som giver uvildig rådgivning til regeringen på klimaindsatsen.” Der er to steder, hvor lovforslaget kan ændres, således at ønsket om uafhængighed og uvildig rådgivning opfyldes i højere grad.

Det første at disse punkter har at gøre med klimadialogforummets rolle. I § 12, stk. 1 står der: ”Klimarådet etablerer et klimadialogforum, som skal bistå Klimarådet i deres arbejde.”

Denne paragraf kan utydeliggøre, hvorvidt Klimarådets arbejde er uafhængigt. ”Bistå” kan således opfattes som om, at dialogforummet skal understøtte og give anbefalinger til Klimarådets arbejde. Det foreslås, at ordlyden ændres, så den i højere grad er i overensstemmelse med ønsket fra

”Aftale om klimalov af 6. december 2019” om, at Klimarådet skal give uvildig rådgivning.

Det andet punkt har at gøre med klimadialogforummets rolle i forbindelse med Klimarådets udgivelser. § 12, stk.3 lægger op til, at Klimarådet afholder møder med Klimadialogforummet *inden* hver udgivelse og færdiggørelse af anbefalinger. Det er dog uheldigt, hvis der opstår en situation, hvor der er tvivl om, hvorvidt Klimarådets arbejde kan siges at være påvirket af bestemte interesser og dermed ikke længere er uvildigt, fordi nogle har haft mulighed for at kommentere på Klimarådets anbefalinger inden afgivelse af rapporten.

Det bør derfor gøres klart, at det fx er muligt at holde møde i tilknytning til en offentliggørelse, fx samme dag, men at rådets anbefalinger ikke ændres efter afholdelse af mødet. Denne ændring af loven vil være i overensstemmelse med aftaleteksten for klimaloven, hvor der står: *”Klimadialogforummet mødes i tilknytning til, at Klimarådet udgiver deres årlige anbefalinger og i forbindelse med øvrige udgivelser fra Klimarådet”*, hvor tilknytning kan forstås som fx umiddelbart før eller efter udgivelsen af en rapport.

Slutteligt kan man i relation til en præcisering af Klimarådets opgaver som værende at bidrage til den offentlige debat ændre § 10, stk. 4. Denne paragraf vil gøre det svært at udnytte de forskellige ekspertiseområder, som de forskellige rådsmedlemmer skal have jf. § 10, stk. 3. Klimarådets rolle som debatskabende vil være svækket ved, at kun udvalgte medlemmer må udtale sig på vegne af Klimarådet, eftersom det dermed ikke altid vil være den førende ekspert på det pågældende område, der udtaler sig, om et givent emne. Klimarådet foreslår, at alle rådsmedlemmer kan udtale sig på rådets vegne, og typisk vil det ske efter aftale med formanden. Det vil være i overensstemmelse med hensigten i bemærkningerne til § 10, stk. 4.